

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

Aasiaat 11.februar 2019

UPA 2019/168

Inatsisartut sulerasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut, Aatsitassanut Inatsimmi aatsitassarsiorluni ingerlatseqatigiiffiit nunatsinni qallorneqartut suliareqqeqqaarlugit nunanut allanut anninneqarsinnaanerannik piumasaqarsinnaatitaaneq atuutiinnassava.

(Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Aatsitassanut inatsimmi inatsisartut inatsisaanni nr.7 december 2009-meersoq naapertorlugu § 18 imm. 3 malillugu Naalakkersuisut aatsitassarsiorfinnut piumasaqaateqarsinnaapput aatsitassat qallorneqartut nunatsinni suliareqqinneqaqqullugit. Isuma tamanna, nunami suliffissanik amerlanerusunik pilersitsisoqarsinnaanissaa ineriartortitsisoqarnissaa eqqarsaatigalugu ajunngikkaluassusia kusanaraluassuassialu.

Illuatungaaticullu aamma nalunngilarput nunatsinni suliaqqiisinnaanerup aamma kingunerisin-naagaa pinngortitamik avatangiisinillu annertuumik mingutsissoqarsinnaanera. Taamatut aatsitassanik qallukkanik suliareqqiinermi akuutissat uloriarnartut toqunartullillu annertuumik atorneqartarnertarmata. Assersuutigalugu guultisiorluni suliareqqiinermi akuutissap ulorianartup cyanid-ip¹ annikitsuaraannarmilluunniit atorneqarneratigut toqussutaasinnaasumik ulorianassuseqartoq.

Pinngortitarsuup avatangiisitta, imartattalu minguitsuunera eqqilutsuuneralu assorsuaq nuannaarutigisaqaarput, tanngassimaarutigisaqaarpullu.

Taamaattoq aamma nalunngilarput, aningaasarsiornikkut nunatsinni unammilligassagut anigorneqassappata, taava aalisarnerup saniatigut inuussutissarsiutinik allanik nutaanik nunatsinni pilersitseqqinnissaq ineriartortitseqqinnissarlu allaqqunneqarsinnaanngitsoq.

Nunatta aningaasarsiornera qajannaatsumik patajaatsumillu ingerlaqqissappat, taava pisariaqartipparput aalisarnerup saniatigut, inuussutissarsiutinik nutaanik allanik pilersitsisoqarnissaa.

Periarfissallu ilagiinnarpaat aatsitassarsiorneq. Taamaattumik aatsitassarsiornerup inuussutissarsiutissatut nutaatut nunatsinni ineriartortitsittuarnissaa, aatsitassarsioru-masunullu nunatta pilerinarsarlugulu pisariillisartuarnissaa allaqqunneqarsinnaanngilaq.

Uanili apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiami oqariartuutiginiara unaavoq, aatsitassanut inatsimmi aatsitassap qallorneqartup nunatsinni suliareqqeqqaarlugu nunanut allanut aallaruttarnissaanik piumasaqarsinnaatitaanerup apeqquserneqarnissaa.

Aatsitassat qallorneqarsinnaasut uani pineqartut tassaapput; aatsitassat qaqutigoortut, aatsitassallu aallat pinngortitamullu ulorianaateqarsinnaasut.

¹ <https://www.ft.dk/samling/20111/almdel/GRU/bilag/53/1119981.pdf>

Tunngivilersuutiginiakkakka marluupput. Siulleg pinngortitamut tunngavoq aappaalu aatsitassanik qalluiniarluni qinnuteqartarnermut tunngasuulluni.

Suliereqqiinermi akuutissat ulorianartut toqunartortallillu atorneqartartut ima annertutigaat allaat pinngortitamut avatangiisitsinnillu mingutsitserujussarsinnaaner at ernumassutigineqarsinnaalluni.

Aalisarneq inuussutissarsiutitsinni pingaarnersaavoq aamma kissaatiginarpoq siunissamut qaqugumorsuarmut taamaattuarnissaa; pinngortitaq avatangiiserput imartarpullu minguitsuutikkutsigu, nungusaataangitsumillu aalisarneq ingerlattuarutsigu, taava aalisarneq qaqugumorsuaq inuussutissarsiutigunarsinnaavarput, minnerunngitsumik kinguaassagut eqqarsaatigissagutsigit pinngortitarsuaq mianeralugu paarilluartariaqarparput.

Nalunngilarput aatsitassarsiorneq taamaangitsoq. Nalunngilarput aatsitassarsiorneq minnerusumik annerusumilluunniit pinngortitamik mingutsitsisinnaasoq, ajornerpaappallu allaat pinngortitamik avatangiisitsinnik immatsinnilu uumassusilinnik nungutitsinissaasoq, minnerunngitsumik piaarneqartoq nungutsuitsuunani nunguttartoq, qaqugumorsuarlu piaarneqarsinnaangitsoq, taamaattumillu aamma nalunngilarput aatsitassarsiorneq piffissami killilimmi taamaallaat inuussutissarsiutigisinnaallutigu.

Unnia siulersuagut imaattumik oqariartaaseqarsimapput:

“Nuna manna piginnilarput kinguaassatsinnilliuna attartugariinnaripput, taamaattumik mianeralugu paarilluarlugulu pissagipput.”

Taamaattumik siulersuatsinnik inornerulluta pissangikkutta, eqqarsaluarluta isumatusaarluta aatsitassarsiornermik ingerlattatsisariaqarpugut, kinguaassatta qaamasumik siunissaqarnissaat pillugu pingaartillugulu. Taamatut inatsimmik allannguinnikkut pinngortitami, uumasunik, aalisakkanillu innarliisoqarsinnaaneramik aarlerinerit tunngavissaarutissapput, siunissamilu nunarput aningaasatigut isertittuartagassaminik annaasaqaateqassanngilaq.

Tunngavilersuutiginiakkama aappaa tassaaginnarpoq; unnia taamatut suliereqqiisarnissamik piunasaqaateqarneq, aatsitatassamik qalluiniartut aallartitsiniarnerannik kinguarsaataarujussuartartoq. Piunasaqaat tamanna aatsitassarsiorniartunut pisariuallaarpoq, qalluillutillu aallartitsiniartunut kinguarsaataarujussuuartarsimalluni. Tamanna pinaveersartariaqarparput.

Anguniagaq pingaarneq tassaasariaqarpoq pisariitsumik sukkanerpaamik, mingutsitsinnginnerpaamillu aatsitassarsiorsinnaaneq.

Taamaattumik partiit tamarmik, uunga isummamut qanoq isumaqarnersut paasissallugu pissangarpoq. Akissutissaallu tusassallugu paasisaqarfigissallugulu pissangallunga akissutissaat tusarnaassavakka.

Uummaarissumik oqallilluarnissassinnik kissaappassi.